

О.О. Дичко, доц. (ФВП НТУ «ХПІ», Харків)

О.А. Макогон, канд. техн. наук, наук. співроб. (ФВП НТУ «ХПІ», Харків)

С.А. Новік, ст. викл. (НТУ «ХПІ», Харків)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (КУРСАНТІВ) ЧЕРЕЗ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОНАВЧАЛЬНИХ НАВИЧОК

Сучасна парадигма вищої освіти живиться інноваційними тенденціями: переходом до рейтингової системи оцінок, використанням елементів дистанційних форм навчання, впровадженням багаторівневої системи освіти, створенням інформаційного освітнього середовища й багатьма іншими. Ці процеси спряжені з питаннями ефективної організації самостійної роботи студентів. Розвиток ІТ-технологій, розгалуження мережі Інтернет і взагалі «гаджетизація» сучасного життя полегшує організацію навчального процесу, але викликає низку психолого-педагогічних проблем, які, у свою чергу, можуть чинити негативні наслідки в освітньому процесі.

Перехід від парадигми навчання на парадигму освіти визначає, що самостійна робота студентів є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи оволодіння знаннями, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від потокового до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості.

Мова йде не просто про збільшення числа годин на самостійну роботу, а про пошук методичного та дидактичного інструментарію та психолого-педагогічного супроводження організації самостійної роботи студентів. Запорукою успіху на цьому шляху, як вважають автори доповіді, стане усвідомлення взаємозв'язків між видами самостійної підготовки студентів, необхідним рівнем розвитку їх загально-навчальних навичок та врахуванням особливостей психолого-педагогічного супроводження певного виду навчальної діяльності.

Види і форми самостійної роботи, що традиційно можуть бути запропоновані студентам, відомі. Але задекларована спрямованість на систематизацію, поглиблення та закріплення отриманих знань, умінь шляхом самостійного вивчення посібників, нормативної літератури, розв'язання ситуаційних та проблемних задач, виконання практичних завдань, курсових та дипломних проектів неможлива без

цілеспрямованого формування у студентів певних загально-навчальних навичок та відповідного психолого-педагогічного впливу з боку викладачів. Дослідження авторів з цього приводу відображені у таблиці.

Таблиця – Взаємозв’язок видів самостійної роботи студентів, загально-навчальних навичок та психолого-педагогічного супроводження

Види самостійної роботи студентів	Загально-навчальні навички	Психолого-педагогічне супроводження виду діяльності
Відпрацювання матеріалу за друкованими та електронними джерелами	Організаційні, інформаційні	Виховання інформаційної культури
Підготовка до контрольних робіт, заліків, екзаменів	Організаційні	Розвиток психотехнічних навичок
Конспектування, реферування, переклад іноземних текстів підготовка та написання доповідей та інших письмових робіт на задані теми	Інформаційні, інтелектуальні	Виховання інформаційної культури
Виконання розрахунково-графічних та курсових робіт (проектів), презентацій у тому числі з використанням ПЕОМ	Організаційні, інтелектуальні, інформаційні	Науково-технічне керівництво, виховання інформаційної культури
Підготовка до участі в науково-технічних конференціях, оглядах, олімпіадах.	Організаційні, комунікативні	Подолання страху виступу перед аудиторією
Виконання поточних домашніх завдань	Організаційні та ін.	Мотиваційне супроводження

Посилення ролі самостійної роботи студентів означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, який повинен будуватися так, щоб розвиток вміння вчитися сприяв формуванню у студента здатності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, способам адаптації професійної діяльності в сучасному світі.